Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 48 ◆ Вівторок, 12 березня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

Кожна, навіть незначна, подія має свої наслідки у часі й просторі.

Ось оця, скажімо, народно-спортивна забава.

Усе залежить від точки зору.

Там, де це відбувалося, можливо, колись заново складуть пісню про Галю та Іванка, з традиційним текстом «коромисло гнеться», «як барвінок в'ється», — і переконуватимуть приїжджих, що все це було саме тут, і знайдуть десятки очевидців, і спростують висновки дослідників та вчених.

І спробуйте їм сказати, що це несерйозно.

А одночасно, десь у штабах, теж замисляться над фактом і скажуть: «Ну, годі! Пора створювати професійну армію! А то вже про нас он які пісні складають!».

І це теж буде серйозно.

Фото Валерія ***ІНЮТИНА.***

Продиктовано в номер

ЖОДНОЇ ПОСТУПКИ ГІРНИКАМ

ТАКА ПОЗИЦІЯ СОЮЗНОГО УРЯДУ

На відміну від Кузбаського, Воркутинського і навіть Донецького узгоджувальних протоколів між гірниками і союзним урядом зразка 1989 року Луганський варіант передбачав один принциповий пункт: «... в разі невиконання центром взятих зобов'язань шахтарі залишають за собою право на поновлення страйку».

— Сьогодні, коли нам дорікають соціальним егоїзмом, має зрештою вступити в силу урядова чинність цього документа, — така думка заступника голови обласної ради страйкових комітетів Олексія Батули.

І вона, схоже, досить повно відбиває й загальний настрій. Навіть тих, хто спершу більш ніж стримано зустрів заклики до березневого страйку. Спонтанний розвиток подій, особливо в об'єднанні «Первомайськвугілля», коли услід за шахтами імені Менжинського, «Карбоніт», «Горська» на ремонтний режим підтримання життєдіяльності лав перейшли й інші підземні комплекси, недвозначно показав, — ані обіцянками, ані, тим паче, тиском людей уже не зупинити.

Реальна оцінка ситуації підштовхнула до активних дій і місцеве керівництво. 5 і 6 березня телеграми Президенту і прем'єру підписали РРСКД та генеральні директори об'єднань і голови теркомів. Їх позиція принципово близька до вимог рядових шахтарів: «...Вважаємо, що уряду досить сподіватися тільки на розсудливість гірників. Настав час розглянути їх справедливі претензії. Насамперед підвищення зарплати і встановлення її індексації у відповідності до подальшого росту цін. А також

(Закінчення на 5-й стор.).

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ агентства ТАНЮГ, відведено бронетехніку, дислоковану на голвній площі Бєлграда і біля будинку радіо. В центрі міста залишились міліцейські автомашини та підрозділи сил безпеки. Політична ситуація в Югославії, однак, залишається напруженою.

ПРЕЗИДЕНТ ЧСФР Гавел заявив, що парламенту слід прийняти закон, який допускав би проведення референдуму з питання про незалежність Словакії. Він також зазначив, що словацький народ має право на відокремлення, якщо воно проходитиме конституційним шляхом. Однак Президент підкреслив, що розпад федерації матиме небажані економічні й політичні наслідки для обох народів.

ДЕРЖСЕКРЕТАР США Д. Бейкер прибув до Єгипту. Цей візит стане ще одним кроком до врегулювання повоєнної ситуації в арабському регіоні згідно з основними напрямками плану, напередодні одностайно схваленого міністрами закордонних справ восьми арабських країн — учасниць антиіракської коаліції.

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

«Я ДРУГОЙ ТАКОЙ СТРАНЫ НЕ ЗНАЮ»

Минулої неділі біля Монумента дружби на межі Росії, України та Білорусії з ініціативи Компартій цих республік відбувся мітинг на підтримку оновленого Союзу РСР.

Згідно з планом-сценарієм, і дівчата в національних костюмах шикувалися, і фізкультурники - прапороносці, і хліб-сіль підносили представникам братніх республік та квіти до монумента... І позивні «Широка страна моя родная» звучали, і колони представників трудящих просувалися з гаслами трьома мовами «Навіки разом».

Відкрив мітинг народний депутат УРСР, перший секретар Чернігівського обкому Компартії України, голова обласної Ради народних депутатів В. Лісовенко.

Від імені учасників мітингу направлено звернення до народів Радянського Союзу. По закінченні мітингу відгриміли залпи, у небо полетіли повітряні зонди-кулі з вимпелами і написами «Дружба», «Навіки разом», «Слава Леніну», а з неба — тисячі листівок.

Потім був концерт, народне гуляння, жвава торгівля наїдками, книгами, сувенірами.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НА ПОРОЗІ НОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

На сторінках «Голосу України» вже неодноразово висловлювалися думки і підводилися підсумки бурхливого 1990 року. Але хотів би дещо додати, поділитися міркуваннями з цього приводу.

ПАРЛАМЕНТ ЯК ДЗЕРКАЛО СУСПІЛЬСТВА

Без сумніву, рік, що минув, виявився найдраматичнішим за останнє десятиріччя. Епіцентром політичного життя і протиборства різних сил у суспільстві стала Верховна Рада нового скликання. Логічний розвиток національно-демократичного руху призвів спочатку до творення нових громадсько-політичних структур, спроб зламу тоталітарного режиму, організаційного оформлення незалежного від держави робітничого руху, що, ускладнюючись дедалі гіршою економічною ситуацією в республіці, вилилося у відкрите протистояння новонароджених демократичних сил, з одного боку, і бюрократії та партійно-комуністичної номенклатури як правлячої сили,— з другого. Розвиток подій на Україні, що набрав особливо сильного розмаху в другій половині 1989 року, збігся в часі з падінням тоталітарно-комуністичних режимів у Східній Європі і з фактичною перемогою національного руху в Прибалтиці.

Зрозуміло, чому в цих умовах головним питанням політичного протиборства стали вибори до Верховної Ради України. Їх результати засвідчили, що некомуністичним силам, незважаючи на їх зростаючий вплив, на загальний підйом політичної активності громадян на початку 1990 року, не вдалося перемогти Компартію України і здобути більшість у парламенті та місцевих Радах. Позиції КПУ істотно похитнулися, а перемога демократів у західних областях і в ряді обласних центрів України заклала основу протистояння комуністичних і демократичних Рад.

Можна по-різному пояснювати саме таку, а не іншу розстановку політичних сил у результаті виборів. Думаю, не останню роль зіграли неоднаковий розвиток процесів національного відродження і політичної активності в різних регіонах України, відносно відособлене визрівання і самоорганізація національно-визвольного, загальнодемократичного і робітничого рухів, величезна сила партійної номенклатури, збюрократизованої і відірваної не лише від народу, а й позбавленої скільки-небудь серйозного державного мислення. В результаті на Західній Україні широкого розмаху набув національно - демократичний рух, у Донбасі — економічно орієнтовані страйки, у крупних містах центральної України — поєднання національного і загальнодемократичного руху. Сільська Україна, південні області, північний схід республіки виявилися під тотальним контролем адміністративно-чиновницької системи. Отож, на початку 1990 року тією чи іншою мірою опозиційні до Компартії структури ще не набрали достатньої сили, щоб на рівних змагатися з нею за державну владу. Між цими структурами був відсутній зв'язок, що полегшило правлячій партії можливість і далі зберігати за собою панівні позиції в органах влади. Далеко не останню роль відігравало й те, що економічна ситуація на Україні порівняно з СРСР не мала такого загрозливого вигляду.

Відкрита політична боротьба, що розгорнулася буквально з перших хвилин роботи сесії 15 травня, була як закономірне продовження розвитку суспільних процесів на Україні. Протистояння виявилося неминучим, оскільки в парламенті зійшлися дві протилежні сили, два світогляди. Представники національно-демократичного табору, передусім Руху, поставили собі за мету злам тоталітарного режиму, уособленням якого для нього була верхівка КПУ, і боротьбу за незалежну Українську державу, а комуністична більшість — збереження, хай і видозмінене, цієї системи, а також України як складової частини централізованого СРСР. Середини в цій боротьбі на той час бути не могло, насамперед через протилежність інтересів більшості і меншості у Верховній Раді.

ОПОЗИЦІЯ ЗАЯВИЛА ПРО СЕБЕ

Сьогодні мало хто заперечуватиме той факт, що перша сесія в цілому завершилась на користь парламентської опозиції. Цей успіх був зумовлений неординарною і дуже успішною тактикою, яку обрала демократична меншість, її колосальною активністю, високим інтелектуальним потенціалом, широкою підтримкою громадськості.

Прийняття Декларації про державний суверенітет України, Закону про економічну самостійність і Постанови про військову службу на території України — трьох основних документів першої сесії — слід, на мою думку, поставити в заслугу опозиції. Той факт, що питання про суверенітет України не було включено до первісного порядку денного сесії і з'явилося там лише після настійливих вимог опозиції, говорить сам за себе. А скільки зусиль доклали її представники до того, щоб Декларація про державний суверенітет вийшла такою, якою її було прийнято 16 липня. Унікальний збіг обставин полегшив прийняття: несподівана відставка В. Івашка, що буквально шокувала багатьох представників більшості, відсутність великої групи комуністів, які відбули на з'їзд КПРС, загроза масового страйку в Донбасі.

Восени 1990 року, у міжсесійний період, почали зримо проступати перші ознаки економічного спаду і майбутньої кризи на Україні. Про це красномовно свідчать статистичні дані за третій квартал. Для правлячої партії це стало серйозним сигналом для рішучих дій з метою зміцнення власного становища, що похитнулося. Промахи були проаналізовані, і, треба сказати, керівництво парламентської більшості зробило для себе належні висновки. Ключовим елементом нової тактики номенклатури стала тотальна кампанія критики і дискредитації опозиції, демократичних Рад взагалі. Прикладів скільки завгодно.

(Закінчення на 6-й стор.).

РЕФЕРЕНДУМ: ТОЧКА ЗОРУ

А НЕЗАЛЕЖНІСТЬ — СКОРОСТИГЛА

Про те, чи бути Союзу і яким йому бути, розмов зараз багато. Не залишає байдужими це питання і нас, молодих комуністів. Ми обговорювали його недавно на зборах партійної групи студентів четвертого курсу філософського факультету відділення соціально-політичних наук КДУ. Ми висловилися за Союз. І для цього є ряд важливих аргументів, котрі й переконують у життєздатності нового Союзу.

Парад політичних суверенітетів республік Союзу багато в чому змінив політичну інфраструктуру країни. Ланцюгова реакція соціально-економічних проблем, які спричинилися формуванням незалежних республіканських бюджетів, дала зрозуміти, що не все вирішується з прийняттям Закону. Навіть старі партнери — Україна та Росія — не змогли повністю укласти взаємовигідні угоди без урахування збалансованих інтересів кожної. Міжреспубліканська конференція з питань реалізації двостороннього договору, що відбулася в Донецьку, засвідчила: за угодою Україна від Росії отримає нинішнього року лише 65 відсотків поставок відповідно до пропорцій, які вже склалися.

Ми далекі від думки, що уряд Росії був занадто скупим, а уряд України мав забагато вимог. Мабуть, просто двосторонні зв'язки не забезпечують необхідні обсяги товарообміну. Тому Україна не може отримати все необхідне, не використовуючи додатково зв'язки з іншими республіками. Якщо ж вона їх не матиме, це ущемлятиме народне господарство республіки, і ніхто з працюючих нині не буде впевнений у своїй зайнятості на виробництві за умови нової економічної структури.

Навіть за умови незалежності і самостійності стосовно інших республік необхідний певний період для встановлення нових відносин. Без політичного договору на цей період такий баланс інтересів неможливий.

Скоростигла ж «державна незалежність» може перетворитися на вовчий розподіл, що призведе до розбрату і недовіри у національних відносинах. Національно-демократичні рухи можуть переорієнтуватися від боротьби у межах своїх республік на боротьбу між республіками, що спроможна охопити континенти.

Увесь світ хвилює питання про те, чи відбудеться розподіл ядерного арсеналу СРСР, чи не виникне ще з півтора десятка ядерних держав зі своїми інтересами та претензіями у світовій політиці. До того ж внаслідок утворення нових «супердержав» буде втрачено вирішальний голос у Раді Безпеки ООН. Як захищатимуться інтереси республік, що «випали» з ешелону світової дипломатії, сказати важко, але те, що майбутні реалії непередбачувані, їх хвилює.

Політичний союз республік має стати правовим гарантом балансу інтересів у нашому європейському домі. Якщо Союз зможе подолати посттоталітарну кризу, то він стане основою свободи національного розвитку в рамках світового співтовариства. Інакше зрозуміла всім ідея «незалежної держави-республіки», що реалізується у стислий строк, може перетворитися у сталінську практику «будівництва соціалізму». Людині праці, за рахунок якої цей ідеал реалізується, все одно, який він — «соціалізм» 30-х чи скоростигла «суверенність» 90-х.

А. ЄРМОЛАЄВ,
О. ЯКОВЛЄВ,
С. ЗВІРИК
та інші студенти філософського факультету КДУ, члени КПРС.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЦЕ ХИТРИЙ ХІД

На мій погляд, ставити питання про те, бути чи не бути новому Союзному договору, принаймні, абсурдно. Адже не так давно парламенти України та Росії відповіли на нього однозначно. А на сьогодні ми вже підписали двосторонні угоди з багатьма республіками.

Однак прихильники підписання нового Союзного договору не вгамовуються і наполягають на своєму. Які ж у них аргументи? Найчастіше звучить щось на кшталт «не треба різати по живому і рвати зв'язки, що склалися роками». Насправді робити подібне ніхто й не збирається. Навпаки, двосторонні угоди між республіками ці зв'язки зміцнюють, але вже на новому якісному рівні — економічному. До цього ж усе робилося шляхом адміністративно - командним, коли московські відомства ділили за горезвісним принципом «поділяй і владарюй». І вся суть підписання нового Союзного договору якраз і полягає в тому, щоб і надалі подовжити їхню безмежну і неефективну владу. Слово «єдиний» має, так би мовити, подвійний підтекст. По-перше, часто його вимовляючи, можна уразити розум обивателя. Мовляв, ми за дружбу, єдність, а всілякі сепаратисти прагнуть внести розлад. По-друге, за ширмою цих псевдогасел можна і надалі продовжувати грабіжницьку політику.

Щоб далеко не ходити за прикладами, я наприкінці грудня зателефонував на Запорізьку АЕС і поцікавився очікуваним річним прибутком. Назвали орієнтовну цифру у 30 мільйонів карбованців. Запитувати ж про те, як вони розподілятимуться, немає сенсу. Адже коротеньке формулювання «єдина паливно-енергетична система країни» у запропонованому з Москви проекті Союзного договору відповідає на нього цілком прозоро.

А те, що атомна, враховуючи цілий ряд факторів (розташування у пониззі Дніпра, небачена у світі сумарна енергопотужність з сусідніми теплогідроелектростанціями тощо), може потенційно стати новим Чорнобилем, звісно, хвилює лише місцеве населення. І московському монстру, вибачте на слові, наплювати на проблеми з питною водою, котрі все гостріше даються взнаки, приміром, у Нікополі.

На таких абсурдах грунтується вся економіка нашого промислового регіону, в якому нині екологічне неблагополуччя набуло надзвичайно загрозливих масштабів.

Ще одна теза прихильників нового Союзного договору: «всі об'єднуються, а ми роз'єднуємося». Звісно, маються на увазі країни Європейського економічного співтовариства (ЄЕС), які готуються впровадити єдину валюту — ЕКЮ. Але тут зовсім інша ситуація, бо об'єднуються незалежні держави виключно у своїх інтересах. І атрибути державності (армію насамперед) вони до «сильного» центру, приміром, у Брюссель, передавати не збираються. Тож Україні для того, щоб об'єднатись, спершу треба роз'єднатись. Тільки тоді ми зможемо стати суб'єктом міжнародного права.

А щодо ЕКЮ, то слід зважити на те, що вона формується на базі національних валют і є номінальною грошовою одиницею. До того ж, українські гроші за 2—3 роки можуть стати конвертованими й інтегруватися в світову економічну систему. Радянському карбованцю найближчим часом таке не «загрожує», бо уряд СРСР неспроможний контролювати емісію.

Як показало обговорення на сесії Верховної Ради УРСР, з-поміж парламентських партій за підписання Союзного договору виступає фактично одна — КПРС. Але вона, на жаль, контролює практично всі засоби масової інформації, які в ефірі, на своїх сторінках щоденно втовкмачуватимуть у масову свідомість вищеназване заяложене «не разъединяться, а объединяться», «не рвать по-живому», щосили лаятимуть «сепаратистів» та «націоналістів». І для рівноправної дискусії прихильників та опонентів місця просто не знайдеться.

Тож Україні потрібен не референдум, а всього-навсього здоровий глузд.

Сергій ДОВГАЛЬ,
депутат Дніпропетровської міської Ради народних депутатів.

Фото Олекси ВАЩЕНКА.

Хто є хто

ПОРОВСЬКИЙ Микола Іванович, Рівненський виборчий округ № 340, 1956 року народження, українець, безпартійний. Закінчив Український інститут інженерів водного господарства, інженер - будівельник.

Заступник голови Народного руху України. Входить до опозиції в парламенті.

ОБ'ЄДНАТИСЯ НАВКОЛО ДЕРЖАВНОСТІ

— Один з українських сатириків, спостерігаючи ситуацію в республіці, сумно зауважив: «Ми — наймирніші люди, бо самі собі вороги...». Чи є, на вашу думку, сьогодні така ідея на Україні, яка не спонукала б до пошуків ворогів, а примирила українців?

— Говорити сьогодні про національне і духовне пробудження всього українського народу, вважаю, було б передчасним. Це сталося з найбільш свідомою частиною населення, але об'єднує її одна предковічна ідея, яка живила не одне покоління нашої нації — ідея самостійної Української держави, гаранта добробуту і соціального захисту народу. Наївно вважати, що інша держава чи наддержава типу Союзу може стати таким гарантом. Ніхто не принесе на нашу землю ні свободи, ні заможного життя, не залишивши собі «контрольного пакета». Тільки ідея власної державності може об'єднати сьогодні народи України, її людей всіх поглядів і переконань.

— Ви виступаєте проти ідеї «інтегрального зверхнаціоналізму» Донцова. Чим це викликано? Ви не підтримуєте гасло «Україна — для українців»?

— До філософа Донцова не можна підходити однозначно із певних тез, зокрема з праці «Націоналізм» виводити його образ. Донцов зробив багато для відродження ідеї української державності, національної свідомості, тривалий час, принаймні, в 30-ті роки у нас просто не було іншого філософа цього напряму. Деякі думки його актуальні й сьогодні. Згадайте, як він писав про «провансальство»: наша нація стоїть обезголена і задурманена, без національної віри й здатності боротися за неї...

А щодо теорії інтегрального зверхнаціоналізму, то це, можливо, була спроба через ультрарадикальні заклики взагалі зберегти національну ідею в тих умовах терору. Однак сьогодні я абсолютно не сприймаю гасла, які намагаються ввести з Донцова деякі ультрарадикальні політики. Ідеї «України — для українців», «зверхності української нації» нічого спільного ні з ідеєю українського націоналізму, ні з ідеологією Донцова не мають, бо це — якісь похідні від расизму. Це ж доводять і багато вчених з діаспори.

— А що ж тоді особисто для вас — український націоналізм?

— Це — високий патріотизм, самозреченість в ім'я існування української нації, пріоритет її інтересів над усіма іншими інтересами, відкидання споживацької політики, пріоритет національного і духовного відродження.

— Який ваш шлях у дисидентство?

— Мені пощастило в тому, що тоталітарний каток по мені особисто прокотився не дуже сильно. Мені пощастило уникнути лабет КДБ, концтаборів, в'язниць. Однак на патріотичних засадах я стояв усе своє життя, не дивлячись на те, що був певний час комсомольським працівником в Івано-Франківську, членом КПРС. Я завжди виступав за національне відродження, збереження мови. Коли намагалися залучити до репресивних дій проти молодих віруючих, я не погоджувався. Одного разу вдалося відстояти закритий храм, який намагалися перетворити на дискотеку, руйнування каплиці. Вважаю, що я, як і багато інших людей, незалежно від партійності і посад, перебував у стані пасивного опору. Можливо, саме такі люди й зберегли підвалини для сьогоднішнього національного відродження.

— А як ви стали заступником голови Народного руху, головою координаційної ради Руху?

— Мене обрали на ці посади на II з'їзді Руху. А до цього я був одним з організаторів Руху на Рівненщині, куди змушений був виїхати з Івано-Франківщини від «обіймів» КДБ, який зацікавився мною після мого протесту проти руйнування стрілецьких могил.

Потім настало «потепління», я разом з іншими створив культурологічне товариство «Пересвіт», узяв участь у Товаристві української мови, вів пропагандистську діяльність, читав лекції з історії України, релігії. Мене викликали на роботі до керівництва, погрожували. Я не припинив діяльності, тоді мене виключили з КПРС, вигнали з роботи. А коли ми створили на Рівненщині Рух, його дійові структури, чи не найпершими на Україні, я за проведення несанкціонованих мітингів кілька разів притягувався до адміністративної відповідальності. Один з таких арештів мені коштував дуже дорого — дружина захворіла, і моя сім'я не змогла поповнитися... Отакий шлях. Дружині моїй, звичайно, важко, але вона мене розуміє, і я їй дуже вдячний і винен перед нею...

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

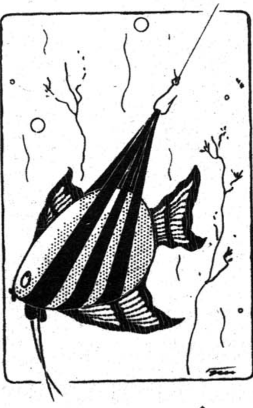
Фото Сергія ДМИТРИЧЕНКА.

Пригода

ОХ, ЦІ «ЗЕКІ»...

Одразу дві турецькі шхуни — «Зекі джожкун» та «Ісак джожкун» стали гостями Одеського морського порту. Правда не з власної волі. Сталося ось що. В районі острова Зміїний з літака помітили вішки, що ними позначаються рибальські сіті. Повідомили морських прикордонників. Ті виявили понад сто чужих сіток у нашій економічній зоні. Господарів довелося чекати кілька днів. Як тільки екіпаж «Зекі джожкун» почав вибирати сіті, прикордонники тут же узяли браконьєрів з речовими доказами — камбалою, промисел на яку в наших водах тимчасово заборонено. Капітанові шхуни нічого не лишалося, як підписати документа, що засвідчив незаконний вилов риби. Для остаточного оформлення формальностей та стягнення завданих збитків турецьким рибалкам запропоновано курс на Одесу. Оскільки капітан «Зекі...» стверджував, що не всі сіті належать йому, прикордонники продовжували стеження. І спіймали на гарячому ще одну шхуну. За попередніми підрахунками, браконьєрам доведеться сплатити десятки тисяч інвалютних карбованців штрафу. Недешева юшечка! Либонь, не застаріли рядки Е. Багрицького: «Эх, Черное море — вор на воре...».

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Мал. Євгена ГРИГОР'ЄВА.

Телеграфним рядком з Дніпропетровська

НА КРУГИ СВОЯ!

На черговій сесії Дніпродзержинської міськради фракція демократів зазнала поразки. Головою Ради та виконкому обрано Леоніда Гаманюка, що колись вже займав цей пост. Лідер демфракції Едуард Сягаєв поповнив ряди безробітних.

...А біля бюста Брежнєва знову з'явилися живі квіти.

ТІ САМІ НІМЦІ

Адвокат Світлана Гільц очолила обласне відділення товариства «Відродження». У планах місцевих німців — відкриття школи, газети, кірхи, під Дніпропетровськом виросте німецьке селище, культурний центр, агрофірма. Вже діє комерційна фірма «Мир», курси німецької мови. Четверте покоління німців не розгубило діловитості прадідів-колоністів.

РЕДАКТОРИ РАЙОНОК, ЄДНАЙТЕСЯ

Після звільнення трьох «неблагонадійних» редакторів районних газет обласна організація Спілки журналістів утворила асоціацію редакторів місцевої преси з метою координації роботи, захисту прав і допомоги безробітним працівникам пера.

ЗНОВУ ПРО «ШАРП»

Здається, гіркий жарт чорнобильської епохи про новенький «Шарп» та пошарпаний дозиметр втратить свою актуальність. Жовтоводський завод «Електрон» освоїв випуск стаціонарних дозиметрів. До квітня у продаж надійдуть перші кишенькові дозиметри.

КУЛЬТУРА І КУЛЬТ

У місті Вільногірську четвертий рік на замку Палац культури. Гірничо-металургійний комбінат, якому він належить, ніяк не подужає зробити реконструкцію. Тим часом релігійна громада міста за півроку звела корпус і колони майбутнього храму. Комбінат пожертвував на це 25 тисяч карбованців.

ЗЕЛЕНІ МІЛІЦІОНЕРИ

У Дніпродзержинську навряд чи зустрінеш «здвоєний» патруль, а от наряд санітарної міліції — можна. Відділення охоронців санітарного порядку — перший крок у виконанні широкої екологічної програми, прийнятої депутатами міськради.

МЕККА НА ДНІПРІ

Ворота Дніпропетровська відчинено вже два роки. За цей час місто відвідали сотні зарубіжних делегацій. При міськвиконкомі створено центр народної дипломатії та міжнародного співробітництва, діють спільні підприємства. Нещодавно 17 провідних фірм Європи та США разом з українськими партнерами заснували тут бізнес-центр. Схоже, місто стає Меккою для бізнесменів.

Лідія ТИТАРЕНКО.

ЯК ВАМ НА СОЦІАЛІСТИЧНІЙ?

Що турбує

Якось харківська міська газета дала фоторепортаж з вулиці Соціалістичної: скособочена будівля під номером вісім, забута Богом та людьми бабуся. Якраз ішла передвиборна кампанія, про жительку Соціалістичної мовилося на зустрічах з виборцями, а значить, чутки не обходили і Ленінський (зауважте!) райвиконком.

А потім пристрасті стихли, нові люди прийшли до Рад. Минув майже рік. І я заходжу до оселі Клавдії Олександрівни Вассерман: як вам тут, на Соціалістичній? Вона показує мокрий, від стелі до підлоги, куток. Усе, як було.

Невесело розмотувався клубок спогадів 80-річної жінки. Раніше вулиця звалася Всехсвятською, тобто — усіх святих. Цей будинок — церковного походження, тут був притулок для дітей та шпиталь, утримувані церквою. Вони оселилися тут у 1919 році. Сьогодні кімнати нагорі привласнив завод «Електромашина», там гуртожиток, парове опалення, а жінка в підвалі гріється коло керогазу. Але мені Клавдія Олександрівна зрадила: я — перша людина «згори»!

Тут же завітала й сусідка, 75-річна Олександра Іванівна Григор'єва, комуніст з 1943 року. Питаю: «Ви відчуваєте, що живете на вулиці Соціалістичній?» Починає здалеку: «Вірю в соціалізм! Я у 1930-му вступила до комсомолу, будувала ХТЗ. А що маю? Сусіди змушують лазити через вікно, загородили вхід, побили якось мого старого. Управи на них нема, наша заява під сукном. Була у депутата Московки, але... Збираюся ще до нього...».

Далі стара комуністка розповідає, що оце прийшла агітувати сусідку голосувати за Союз, це завдання дали їй учора на партзборах у ЖЕКу. «Але я так думаю,— каже вона, — треба спершу навести лад, а тоді вже голосувати».

Жінки проводжають мене на вулицю. Мені ще довго причуваються їхні зболені голоси. Трамвай дзеленчить по Свердлова, через площу Радянську, далі, якраз навпроти міського кладовища, зупинка «Провулок Світлий»...

Чи є у нас хоч один завулок, чия назва повністю відповідала б його суті?

Іван ШКВАРКО.
Харків.

ПО...

Факт і ко...

Кожного р... 8 Березня ... нувши жінок... літики ми як... свято ... на... ціативою ... політичне, як... ті жіноцтва ... боротьбі за ... жінки, матер... за наші з в... ва. Цього ро... здається ... це: 8 Бе... невої револ... літичний мі... ний Жіночо... родного рух... тримали йо... формації — ... ських матер... тодітних ма... ницькі орга... сім'я» і ... об'єднує ... «чорнобиль... назви орга... про коло п... ворювалися ... до речі, й п... ла всипана ... більш... те... ські юнаки ... не м'ясо ... центру», «... нальна арм... жавного сув... гайно ліквід... «Що вдієш, ... В Одесі ви... ти!», «Ні!» ... і багато інш...

— Коли ... Бог посилає... Але, коли ... терпною, ... би виходят... ла, відкрив... родний депу... Скорик. — ... ни обернул... української... має змоги ... одягти діт... Українці н...

ЗА...

Немисли... падок став... белі дружн... м'ї головно... госпу імені... толія Леще... Було це... ща Бердич... Житомирщ... вечора гос... му він лиш... ком справ... бачив, що ... балон вкри... нортики с...

ЄДНАТИСЯ АВКОЛО РЖАВНОСТІ

я, не залишив-
ольного паке-
власної дер-
об'єднати сьо-
країни, її лю-
і переко-

те проти ідеї зверхнаціона- Чим це ви підтримуєте для україн-

а Донцова не однозначно окрема з пра- виводити нцов зробив одження ідеї ржавості, на- ності, трива- і, в 30-ті ро- не було ін- ього напрям- ього актуаль- гадайте, як він ованськальство»: обездолена без націона- ості бороти-

інтегрально- лізму, то це, спроба через заклики зва- національну ових терору. абсолютно сла, які нама- з Донцова кальні полі-тики. Ідеї «України — для українців», «зверхності української нації» нічого спільного ні з ідеєю українського націоналізму, ні з ідеологією Донцова не мають, бо це — якісь похідні від расизму. Це ж доводять і багато вчених з діаспори.

— А що ж тоді особисто для вас — український націоналізм?

— Це — високий патріотизм, самозреченість в ім'я існування української нації, пріоритет її інтересів над усіма іншими інтересами, відкидання споживацької політики, пріоритет національного і духовного відродження.

— Який ваш шлях у дисидентство?

— Мені пощастило в тому, що тоталітарний каток по мені особисто прокотився не дуже сильно. Мені пощастило уникнути лабет КДБ, концтаборів, в'язниць. Однак на патріотичних засадах я стояв усе своє життя, не дивлячись на те, що був певний час комсомольським працівником в Івано-Франківську, членом КПРС. Я завжди виступав за національне відродження, збереження мови. Коли намагалися залучити до репресивних дій проти молодих віруючих, я не погоджувався. Одного разу вдалося відстояти закритий храм, який намагалися перетворити на дискотеку, руйнування каплиці. Вважаю, що я, як і багато інших людей, незалежно від партійності і посад, перебував у стані пасивного опору. Можливо, саме такі люди й зберегли підвалини для сьогоднішнього національного відродження.

— А як ви стали заступником голови Народного руху, головою координаційної ради Руху?

— Мене обрали на ці посади на II з'їзді Руху. А до цього я був одним з організаторів Руху на Рівненщині, куди змушений був виїхати з Івано-Франківщини від «обіймів» КДБ, який зацікавився мною після мого протесту проти руйнування стрілецьких могил.

Потім настало «потепління», я разом з іншими створив культурологічне товариство «Пересвіт», узяв участь у Товаристві української мови, вів пропагандистську діяльність, читав лекції з історії України, релігії. Мене викликали на роботі до керівництва, погрожували. Я не припинив діяльності, тоді мене виключили з КПРС, вигнали з роботи. А коли ми створили на Рівненщині Рух, його дійові структури, чи не найпершими на Україні, я за проведення несанкціонованих мітингів кілька разів притягувався до адміністративної відповідальності. Один з таких арештів мені коштував дуже дорого — дружина захворіла, і моя сім'я не змогла поповнитися... Отакий шлях. Дружині моїй, звичайно, важко, але вона мене розуміє, і я їй дуже вдячний і винен перед нею...

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Фото Сергія ДМИТРИЧЕНКА.

Навколомистецькі новини

НЕКОМПЕНСОВАНИЙ ГОРЬКИЙ

Років десять тому задумано було в селі Кандибине Новоодеського району Миколаївської області спорудити чотириметрову мідну фігуру Максима Горького.

Народ говорив різне:

— Великуватий...

— Якось воно для села трохи не той...

— Нічого, це — компенсація, адже його колись у нашому селі побили мало не до смерті.

Начальство вирішило, виконавці приступили до діла, художня рада ідею схвалила, а колгосп імені Горького — підтримав.

Але до міді справа не дійшла, зупинилася на гіпсі, а точніше — на 6—7 тисячах карбованців, що були виплачені за зроблений об'єм роботи. Більше не знайшлося. І стоїть гіпсовий Горький без голови (голову до цеху занесли) під парканом, на тлі будівельних риштовань Будинку культури, у дворі облхудфонду, вже кілька років. Кажуть, нині Горький не в такій пошані, як був раніше. Але тут, здається, він ніколи у пошані й не був — ні тоді, коли його побили, ні тоді, коли задумали пам'ятник.

Микола БАРАНОВ.

Фото Іллі КАЛЬНИЦЬКОГО.

Миколаїв.

ним рядком з Дніпропетровська

си німецької покоління убило ділови- олоністів.

РАЙОНОК, ТЕСЯ

нення трьох » редакторів обласна ор- журналіс- часціацію ре- преси з ції роботи, допомоги рацівникам

«ШАРП»

іркий жарт епохи про арп» та по- кетр втратить свою актуальність. Жовтоводський завод «Електрон» освоїв випуск стаціонарних дозиметрів. До квітня у продаж надійдуть перші кишенькові дозиметри.

КУЛЬТУРА І КУЛЬТ

У місті Вільногірську четвертий рік на замку Палац культури. Гірничо-металургійний комбінат, якому він належить, ніяк не подужає зробити реконструкцію. Тим часом релігійна громада міста за півроку звела корпус і колони майбутнього храму. Комбінат пожертвував на це 25 тисяч карбованців.

ЗЕЛЕНІ МІЛІЦІОНЕРИ

У Дніпродзержинську навряд чи зустрінеш «здвоєний» патруль, а от наряд санітарної міліції — можна. Відділення охоронців санітарного порядку — перший крок у виконанні широкої екологічної програми, прийнятої депутатами міськради.

МЕККА НА ДНІПРІ

Ворота Дніпропетровська відчинено вже два роки. За цей час місто відвідали сотні зарубіжних делегацій. При міськвиконкомі створено центр народної дипломатії та міжнародного співробітництва, діють спільні підприємства. Нещодавно 17 провідних фірм Європи та США разом з українськими партнерами заснували тут бізнес-центр. Схоже, місто стає Меккою для бізнесменів.

Лідія ТИТАРЕНКО.

ВАМ НА СОЦІАЛІСТИЧНІЙ?

Що турбує

ська міська фоторепортаж лістичній: ско- під номе- Богом та Якраз ішла мпанія, про соціалістичної? стрічах з ви- ть, чутки не ільний (за- юнком.

страсті стих- прийшли до ше рік. І я селі Клавдії Вассерман: як лістичній?" мокрий, від куток. Усе,

ювався клу- 0-річної жін- звалася тобто — будинок — дження, тут був притулок для дітей та шпиталь, утримувані церквою. Вони оселилися тут у 1919 році. Сьогодні кімнати нагорі привласнив завод «Електромашина», там гуртожиток, парове опалення, а жінка в підвалі гріється коло керогазу. Але мені Клавдія Олександрівна зрадила: «я — перша людина «згори»!

Тут же завітала й сусідка, 75-річна Олександра Іванівна Григор'єва, комуніст з 1943 року. Питаю: «Ви відчуваєте, що живете на вулиці Соціалістичній?» Починає здалеку: «Вірю в соціалізм! Я у 1930-му вступила до комсомолу, будувала ХТЗ. А що маю? Сусіди змушують лазити через вікно, загородили вхід, побили якось мого старого. Управи на них нема, наша заява під сукном. Була у депутата Московки, але... Збираюся ще до нього...».

Далі стара комуністка розповідає, що оце прийшла агітувати сусідку голосувати за Союз, це завдання дали їй учора на партзборах у ЖЕКу. «Але я так думаю,— каже вона, — треба спершу навести лад, а тоді вже голосувати».

Жінки проводжають мене на вулицю. Мені ще довго причуваються їхні зболені голоси. Трамвай дзеленчить по Свердлова, через площу Радянську, далі, якраз навпроти міського кладовища, зупинка «Провулок Світлий»...

Чи є у нас хоч один завулок, чия назва повністю відповідала б його суті?

Іван ШКВАРКО.

Харків.

ПОВЕРНЕМО ЇМ СВЯТО

Факт і коментар

Кожного року, святкуючи 8 Березня й фактично усунувши жінок із серйозної політики, ми якось і забули, що свято народилося з ініціативи Клари Цеткін як політичне, як акт солідарності жіноцтва всього світу в боротьбі за права людини, жінки, матері, а значить, і за наші з вами спільні права. Цього року жінки Києва, здається, нагадали [illegible] про це: 8 Березня на площі Жовтневої революції відбувся політичний мітинг, організований Жіночою громадою Народного руху України. Підтримали його й інші жіночі формації — Спілка солдатських матерів, Комітет багатодітних матерів, благодійні організації «Велика сім'я» і «Мама-86», яка об'єднує молодих матерів «чорнобильської ери». Самі назви організацій говорять про коло проблем, що обговорювалися на мітингу. Як, до речі, й плакати, якими була всіяна площа, — чорнобильська тематика, «Українські юнаки — це не гарматне м'ясо для імперського центру», «Українська національна армія — гарант державного суверенітету!», «Негайно ліквідувати будбати!», «Що вдієш, ніде правди діти. В Одесі вже страйкують діти!», «Ні!» — референдуму!» і багато інших.

— Коли нація в загрозі — Бог посилає людям пророків. Але, коли загроза стає нестерпною, на арену боротьби виходять жінки. — сказала, відкриваючи мітинг, народний депутат УРСР Лариса Скорик. — Трагедія України обернулася трагедією для української жінки, яка не має змоги прогодувати сім'ю, одягти дітей, вилікувати їх. Українці нічого, окрім сліз, протиставити чорнобильському лихові. І допомоги чекати ні від кого й нізвідки. Вихід єдиний — на українській землі має господарювати український народ, Україна не хоче знову бути наймичкою.

— Стара влада впрягла жінку в ярмо. Змарніле, згорьоване обличчя в обрамленні дефіцитів добра, совісті, цноти, посмішки — ось портрет української жінки сьогодні, — вторила їй Ярослава Осташ із Жіночої громади Руху. — Вільна й щаслива жінка можлива тільки у вільній державі.

— Так далі жити не можна, і ми так більше жити не хочемо. Ми хочемо бути щасливими, — говорила Тамара Величко. — Ми запитуємо вас, чоловіки: де той гетьман-визволитель, що приведе Україну до щастя? Знайте: якщо ви не знайдете такого, ми самі оберемо гетьманшу й наведемо порядок на Україні.

Дві години не змовкали мегафони на площі на тому незвичному мітингу. Ораторкам аплодували і жінки й чоловіки, яких доволі багато було на майдані. Що вони відчували?

Я знову й знову згадував стареньку бабусю, яку побачив у першому підземному переході, коли поїхав на той мітинг. Вона просила копійки у перехожих. Мені стало соромно, і не тому, що я висипав у чорні н ні якихсь др ні, а хтось пр тому, що вон такий день. У

На площі ромно вдвічі. Україною, з нами, чоловік ки нас оборо голубитимуть не тому, що я у політиці. Я нок — «раби вітньому укр нанні, на плеч ється держава насправді сил вернемо їм св воно прийде.

Володи

ЗАГИНУЛА ВСЯ СІМ'Я

Трагедія

Немислимо безглуздий випадок став причиною загибелі дружної та красивої сім'ї головного агронома колгоспу імені Корольова Анатолія Лещенка.

Було це в селі Слободища Бердичівського району на Житомирщині. Морозного вечора господар дому, в якому він лише перед новим роком справив новосілля, побачив, що заправлений газом балон вкрився інеєм. А синоптики обіцяли в ніч на перше лютого аж під тридцять нижче нуля. Тому Анатолій вніс балон на кухню.

Сім'я, яка недавно перебралася в Слободища із зони чорнобильської біди, мирно заснула. Посеред ночі господар прокинувся від сильного удару — від надмірного тиску газу розірвався балон. Зайшовши на кухню, він помітив, що вікно — без жодної шибки, і... звичайно потягнувся рукою до електровимикача. Разом з лампочкою в усіх кімнатах миттєво спалахнув вогонь.

Розповідають, що батьки, самі згоряючи живцем, викидали своїх палаючих дітей через вікна на сніг. На жаль, це їх не врятувало — у лікарні вони померли першими. Потім — середульша Світлана, шестикласниця. Ховали їх в одній могилі...

Зайшлася горем Слободища. Прийшла го земляка в Швайківка. В двохсот дваді хто здавав кр вання сім'ї.

Коли домо в могилу, цвинтарем пр Від того сльо і в найтвердіш

Згодом пох шу доньку — цапю Наталю. А тяжких опіків в Їй пішов лиц

Анатолій КО журналіст.

Бердичів
Житомирськ

Навколомистецькі новини

НЕКОМПЕНСОВАНИЙ ГОРЬКИЙ

Років десять тому задумано було в селі Кандибине Новоодеського району Миколаївської області спорудити чотириметрову мідну фігуру Максима Горького.

Народ говорив різне:

— Великуватий...

— Якось воно для села трохи не той...

— Нічого, це — компенсація, адже його колись у нашому селі побили мало не до смерті.

Начальство вирішило, виконавці приступили до діла, художня рада ідею схвалила, а колгосп імені Горького — підтримав.

Але до міді справа не дійшла, зупинилася на гіпсі, а точніше — на 6—7 тисячах карбованців, що були виплачені за зроблений об'єм роботи. Більше не знайшлося. І стоїть гіпсовий Горький без голови (голову до цеху занесли) під парканом, на тлі будівельних риштовань Будинку культури, у дворі облхудфонду, вже кілька років. Кажуть, нині Горький не в такій пошані, як був раніше. Але тут, здається, він ніколи у пошані й не був — ні тоді, коли його побили, ні тоді, коли задумали пам'ятник.

Микола БАРАНОВ.
Фото Іллі КАЛЬНИЦЬКОГО.
Миколаїв.

ВЕРНЕМО ЇМ СВЯТО?

ентар

у, святкуючи
фактично усу-
серйозної по-
ь і забули, що
илося ... іні-
ри Це... як
кт солідарнос-
ього світу в
ва людини,
а значить, і
спільні пра-
жінки Києва,
али ...м про
а пло... Ковт-
відбувся по-
, організова-
ромадою На-
України. Під-
інші жіночі
Спілка солдат-
Комітет бага-
в, благодій-
ції «Велика
Мама-86», яка
одих матерів
ї ери». Самі
цій говорять
ием, що обго-
мітингу. Як,
ати, якими бу-
ща, — чорно-
ика, ...раїн-
це не гармат-
імперського
аїнська націо-
— гарант дер-
літету!», «Не-
ти будбати!»,
е правди діти.
трайкують ді-
еферендуму!»

я в загрозі —
дям пророків.
оза стає нес-
арену бороть-
ки. — сказа-
мітинг, на-
УРСР Лариса
гедія Украї-
трагедією для
ки, яка не
дувати сім'ю,
илікувати їх.
о, окрім сліз,

протиставити чорнобильському лихові. І допомоги чекати ні від кого й нізвідки. Вихід єдиний — на українській землі має господарювати український народ. Україна не хоче знову бути наймичкою.

— Стара влада впрягла жінку в ярмо. Змарніле, згорьоване обличчя в обрамленні дефіцитів добра, совісті, цноти, посмішки — ось портрет українки сьогодні, — вторила їй Ярослава Осташ із Жіночої громади Руху. — Вільна й щаслива жінка можлива тільки у вільній державі.

— Так далі жити не можна, і ми так більше жити не хочемо. Ми хочемо бути щасливими, — говорила Тамара Величко. — Ми запитуємо вас, чоловіки: де той гетьман-визволитель, що приведе Україну до щастя? Знайте: якщо ви не знайдете такого, ми самі оберемо гетьманшу й наведемо порядок на Україні.

Дві години не змовкали мегафони на площі на тому незвичному мітингу. Ораторкам аплодували і жінки й чоловіки, яких доволі багато було на майдані. Що вони відчували?

Я знову й знову згадував стареньку бабусю, яку побачив у першому підземному переході, коли поїхав на той мітинг. Вона просила копійки у перехожих. Мені стало соромно, і не тому, що я висипав у чорні натруджені долоні якийсь дріб'язок із кишені, а хтось проходив мимо. А тому, що вона там сиділа в такий день. У свій день...

На площі мені стало соромно вдвічі. Що буде з Україною, з її майбутнім, з нами, чоловіками, якщо жінки нас оборонятимуть, а не голубитимуть наших дітей? І не тому, що я — проти жінок у політиці. Я — проти жінок — «рабинь ізаур» у новітньому українському виконанні, на плечах яких тримається держава і невідомо, хто насправді сильна стать. Повернемо їм свято — й до нас воно прийде.

Володимир СКАНЯ.

...ГИНУЛА ВСЯ СІМ'Я

Трагедія

...езглуздий ви-
...чиною заги-
... красивої сі-
...гронома кол-
...ольова Ана-

...елі Слободи-
...ого району на
... Морозного
... дому, в яко-
...ред новим ро-
...овосілля, по-
...влений газом
...інеєм. А си-
...и в ніч на

перше лютого аж під тридцять нижче нуля. Тому Анатолій вніс балон на кухню.

Сім'я, яка недавно перебралася в Слободища із зони чорнобильської біди, мирно заснула. Посеред ночі господар прокинувся від сильного удару — від надмірного тиску газу розірвався балон. Зайшовши на кухню, він помітив, що вікно — без жодної шибки, і... звичайно потягнувся рукою до електровимикача. Разом з лампочкою в усіх кімнатах миттєво спалахнув вогонь.

Розповідають, що батьки, самі згоряючи живцем, викидали своїх палаючих дітей через вікна на сніг. На жаль, це їх не врятувало — у лікарні вони померли першими. Потім — середульша Світлана, шестикласниця. Ховали їх в одній могилі...

Зайшлася горем Слободища. Прийшла провести свого земляка в останню путь Швайківка. Були тут й ті з двохсот двадцяти чоловік, хто здавав кров для врятування сім'ї.

Коли домовину опускали в могилу, над сільським цвинтарем пролетіли лебеді. Від того сльози навернулися і в найтвердіших.

Згодом поховали найстаршу доньку — восьмикласницю Наталю. А оце днями від тяжких опіків померла й Оля. Їй пішов лише сьомий рік.

Анатолій КОНДРАТЮК,
журналіст.
Бердичів
Житомирської області.

Це ж треба!

ХТОСЬ РОЗЗБРОЇВСЯ...

Цими днями в урочищі поблизу гірського села Ракош Хустського району учень місцевої восьмирічки натштовхнувся на дві 50-кілограмові авіабомби. Спершу подумалося, що то ще воєнна спадщина. Але прибули сапери й спростували цю гіпотезу: бомби виготовлено в 1986—1987 роках. Яким же чином опинилися вони в урочищі? Найімовірніше — їх загубив військовий літак. Адже саме через це місце пролягає так званий міжнародний повітряний коридор.

Детальнішу відповідь на запитання шукають компетентні органи. Вони ж звернулися до навколишніх жителів з проханням бути обережними під час прогулянок. Не виключено, що гостинців посіяно більше.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Закарпатська область.

Жодної поступки гірникам

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).

— надання права виходу на пенсію всім категоріям підземних робітників із 25-річним стажем».

7 березня до Москви вилетіла шахтарська делегація. В її складі, до речі, і начальник ГоловПЕУ Луганського облвиконкому В. Дядичев. Переговори з союзним, а не українським урядом, у відання якого недавно передана вугільна галузь — не стратегічний маневр. Бо саме ця передача без урахування соціальних компенсацій і стала приводом для нинішнього конфлікту. Таким чином, — чуються гарячі голоси, — хочеться центру підсилити свою тезу про «неспроможність» республіканських суверенітетів?

Утім, поспішливі політичні оцінки не завжди бувають вірними. Та не багато надії було і на негайне розв'язання економічного протистояння, яке тягнеться вже за малим не дві роки. Оскільки ж діалог припав на святкові дні, то ймовірність компромісного результату знову була невеликою.

Так, власне, і вийшло. Зустрічі, по суті, не відбулося. Уряд категорично наполягає на відновленні роботи всіх шахт і тільки за цієї умови згоден сісти за стіл переговорів.

Отже, ситуація поки що залишається без змін. Остаточне рішення має винести нарада страйкових комітетів області, яка відбулася в Луганську.

Сергій СКИБА.
Луганська область.

ТЕХНІКУМ СТАЄ КОЛЕДЖЕМ

Вінницька область. Дев'яносто учнів першого курсу Калинівського технологічного технікуму, які вступили з освітою за неповну середню школу, навчаються зараз за програмою коледжу. Юнаки та дівчата набуватимуть професій кравця верхнього одягу, техніка-технолога швейного виробництва та молодшого інженера-організатора. Випускники матимуть право без вступних іспитів вступати до Хмельницького технологічного інституту із скороченим терміном навчання (до трьох років).

Експеримент розрахований на п'ять років. Коли ж він успішно закінчиться, на програму коледжу будуть переведені й інші три відділення. Залишається тільки додати, що в системі побутового обслуговування населення республіки Калинівський технологічний коледж — єдиний.

Василь СТРАШНИЙ,
журналіст.

Скринька курйозів

ХТО ЗАГУБИВ ЛІФЧИКИ?

Над цим питанням серйозно замислилися спеціалісти Корюківської фабрики технічного паперу. Отримавши залізницею порожні морфлотівські контейнери, знайшли серед порожняка... півмільйона карбованців, а точніше — контейнер з імпортними ліфчиками. Було там 96 великих пачок цього дефіцитного товару, відправленого з Австрії, перевантаженого у Львові, призначеного для Києва.

— Це ще не все,— говорить начальник цеху ширвжитку фабрики С. Малиш. — Контейнер прогулявся, мабуть, по всій країні, бо був у дорозі більше року. Його відправили ще торік, 2 лютого.

Контейнер опломбували разом з міліцією та працівниками місцевої залізничної станції й послали до пункту призначення. Думається: що це було? Помилка? Саботаж? Чи жарт якогось веселого мафіозі? Ясно одне: серйозні люди таких речей не гублять ні на залізниці, ні деінде.

Віктор БОЖОК.

ПОГОДА

12—13 березня опадів на Україні не передбачається. Вітер південно-східний з переходом на західний, 3—10 метрів за секунду. Температура повітря вдень 12 березня від 3 градусів морозу до 3 тепла, у західних областях 2—7 градусів тепла, в Закарпатті до 14 градусів вище нуля.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-східний, 5—8 метрів за секунду. Температура від 2 градусів морозу до 3 тепла.

ЧИ ВАРТО КОПИЛИТИ ГУБУ?

КОЛИ ГАЗЕТА ЗАСУДЖЕНА СУДОМ ЗА ДЕЗИНФОРМАЦІЮ, ТО ВОНА НАВРЯД ЧИ КОРИСТУВАТИМЕТЬСЯ ДОВІР'ЯМ ГРОМАДЯН.

У БУДЬ-ЯКІЙ ЦИВІЛІЗОВАНІЙ ДЕРЖАВІ СТУДЕНТИ ВИВЧАЮТЬ ДВІ ЧИ ТРИ МОВИ, НЕ КАЖУЧИ ВЖЕ ПРО МОВУ ДЕРЖАВНУ.

У нашому розшарованому суспільстві синдром нетерпимості став реалією прогресуючою. Неординарна думка, свіжий погляд чи сміливий крок через застійну калюжу в декого викликають зловісну реакцію — затоптати, огудити, навішати «ізмів».

Отож, тільки-но ректор Вінницького політехнічного інституту вийшов з партії, відразу ж почали надходити дописи «трудящих». І якщо не вдавалося зганьбити, скажімо, на обласному рівні, бо опонент виявлявся сильнішим у своїх контраргументах, то з'явилося «одкровення», що «тхнуло» пліснявою інкримінацій зразка 1937 року невтомного захисника і санітара ідеологічної цноти постперебудови в «Правде Украины» за 24 січня 1991 року «Перевертыши погоды не делают».

По інституту поповзли чутки. «Знову Мокіна тероризують, — обурювалися викладачі, лаборанти, працівники допоміжних підрозділів, студенти, — скільки можна?» Ну зривали оголошення про зустріч народного депутата з виборцями, ну відмовлялися в редакції місцевої газети публікувати відгуки виборців на захист депутата Мокіна. А ще дехто пробував підбурити студентів проти введення європейської системи контролю знань.

А яка ж реакція? Сотні виборців за власним сумлінням приходили на зустріч, підтримували, скаржилися, слухали, сперечалися, дякували. Студентам же сподобалась ідея про перетворення вузу на технічний університет.

Отож, шановний В. Буличов, багато викладачів і, мабуть, студентів також здригнулися б, що ви від їхнього імені «дивуєтеся з поведінки свого ректора і депутата».

Мені як викладачеві цього вузу якось незручно було братися за перо при всій нефальшивій повазі до ректора, бо вважаю себе зобов'язаним йому як голова обласного товариства мови «Просвіта» за надання однієї з найкращих аудиторій інституту для роботи клубу «Світлиця», за дозвіл безплатно користуватись актовим залом, у якому наше товариство проводить концерти, зустрічі з науковцями, письменниками, діячами культури. До речі, і будинок політосвіти, і міські палаци культури вимагають плату за оренду.

Мені також незручно писати, бо він допоміг товариству мови у відкритті ліцейних класів з безплатним наданням бази для навчання майбутніх студентів.

Зрештою, мені незручно як зацікавленій особі з кафедри історії і теорії культури за підтримку і розуміння ректором нашої кафедри у придбанні для потреб навчального процесу виробів народних умільців, картин вінницьких художників, відкриття культурно-художнього центру.

Отож, зважаючи за можливе запідозрення мене у тенденційності подачі матеріалу, я вирішив скористатись опитуванням виборців, які проживають у мікрорайоні «Вишенька», де Б. Мокін обирався депутатом.

Запитання були однакові для всіх моїх співрозмовників: «Чи читали ви статтю «Перевертыши...» в «Правде Украины», «Яка ваша особиста думка про це матеріал?» «Яке ваше ставлення до депутата Мокіна і його виходу з партії?». Ось відповіді.

Д. Канівець, економіст: Газету цю не читаю, але знайомі говорили, що знову Мокіна обливають. Я слухала його виступи — конструктивні, конкретні, рівень державного мислення. Якби був кар'єристом, з партії не вийшов би.

К. Мельниченко, інженер: «Правду Украины» не читаю, бо там нема ні правди, ні України. Мокін же людина високої ерудиції, читав відповідь у «Вінницькій правді». Своїх опонентів він не скривдив, тон виступу спокійний, урівноважений. Шаную за сміливі дії. Чого варта людина, визначають по її кроках, а не по членству в партії.

Марія Кузьмівна, двірник по вулиці Космонавтів: Я вам скажу так, якщо апаратники у кількох газетах паплюжать таку людину, як Мокін, за вихід з партії, значить, він порядний. Я голосувала за нього і буду голосувати.

Ф. Панчук, художник: Ректор-технар, який ще думає і про гуманітарну освіту, відкриває музей... Я голосую обома руками за такого. Бути чи не бути членом партії — це право людини. Його крок розцінюю як мужній і виважений — звісно, це йому ускладнить життя, але як особистість він у моїх очах не впав, а виріс ще більше.

С. Кравчук, пенсіонер: Мокін законів дотримується. Я не проти бачити його й главою уряду. А газета ця робить чорну справу. Вихід з партії в його становищі — це громадянська мужність.

В. Товстик, робітник: Читав виступи у «Вінницькій правді». Людина на своєму місці. Якби у нашому парламенті було більше таких депутатів, як Мокін, може, не тупцювали б на місці. Вважаю, що всі керівники мають бути безпартійними.

С. Губенко, пенсіонер: Партія у нас одна. Немає на нього Сталіна. Якщо вийшов з партії, значить, треба зняти з роботи, нічого контрреволюцію розводити.

Т. Колодій, науковець: Нападки на людей, які вийшли з партії, нагадують 1937 рік, бо саме тоді руйнували національний генофонд, аби закласти нову мораль. До чого це призвело, бачимо сьогодні. Мокіна ціную за ініціативу, прогресивне мислення, сміливість. Як виборець я зичу йому громадянської мужності. Всі порядні люди розуміють, що стаття «Перевертыши...» — це бруд.

Я не наводжу відповідей інших, бо вони в основному подібні до висловлених і наведених мною. З тринадцяти чоловік лише один пенсіонер, з яким я розмовляв біля продовольчого магазину, що обслуговує ветеранів війни і праці, висловився проти Б. Мокіна. Він сказав, що читає «Правду Украины», але статтю, судячи з розмови, не читав.

До речі, лиш один опитаний ознайомлений з публікацією «Перевертыши...», дванадцять чоловік негативної думки про саму газету. З етичних міркувань я не наводжу їхніх висловлювань, бо, справді, коли газета засуджена судом за дезинформацію і обливання брудом В. Яворівського, то вона навряд чи користуватиметься довір'ям громадян.

Кілька особистих думок з приводу статті В. Буличова в «Правде Украины». Шановний дописувачу, може, пригадаєте вправи софістів щодо істини: у собаки два вуха і в людини два вуха — значить, людина — собака. Правда, оригінально? За вашою логікою, Б. Мокін вступив у компартію, щоб стати прем'єром, бо ви не допускаєте думки про безкомпартійного главу уряду. Але ж, коли Борис Іванович вступив до компартії, він не думав, що його оберуть депутатом, отож, не треба тягнути за «вуха» те, що називається хвостом. Мотивація виходу, до речі, без нападок на партію, була пояснена виборцям: при багатопартійній системі в інституті ректор має бути безпартійним.

Ви звинувачуєте ректора у переродженні. А, може, то прозріння, адже вихід з будь-якої партії настає тоді, коли те, що ти хочеш робити, виходячи із здорового глузду, неспроможне реалізуватись через безглуздя обставин.

Не забувайте, шановний дописувачу, що для мислячих людей і Мокіна, і того ж Колоса, чи Нижника (хоч вони й різні) це каторга. А каторга не там, де тяжка праця і жахлива втома. «Каторга там, де удари кайла не мають ніякого сенсу, де праця не єднає того, хто працює з іншими, і ми хочемо втекти з каторги». Цей вислів належить великій людині, яка вміла любити людей — Антуану де Сент-Екзюпері. Чому ж вам, В. Буличов, так злостиво хочеться дошкулити тим, хто думає інакше?

І останнє про «ізми». Якщо ви, шановний дописувачу, читаєте місцеві часописи, то напевне зрозуміли, що переважна більшість населення володіє українською мовою, і тому обов'язкове знання рідної мови у нашому вузі цілком логічне. Ректор відповідно до Закону про мови і видав наказ. Так, принаймні, має бути у правовій державі. Стосовно цього хотів би нагадати, що у будь-якій цивілізованій державі студенти вивчають дві чи три мови, не кажучи вже про мову державну. До цього хотів би додати, що на зустрічах з виборцями Б. Мокін зазначав, що він проти поспішного введення мови на Сході республіки і в Криму, але ж у нас, на Вінниччині, абсолютна більшість володіє українською. Отож, з вашого боку просто не етично штучно розпалювати пристрасті.

Завершити свій відгук мені хотілося б надією, що і безпартійні, і демократи, і комуністи, і республіканці навчаться співіснувати. І не партійний квиток визначатиме суспільну цінність людини, а велике і гарне слово **совість**, яке декому треба написати кілька разів і осмислити, аби сповна пізнати його суть.

Леонід ФІЛОНОВ,
старший викладач Вінницького політехнічного інституту.

НА ПОРОЗІ НОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

ЩО ВВАЖАЄМО ПОРАЗКАМИ

Водночас серед частини опозиційних до КПУ сил склалося переконання, що успіх демократів весною-влітку 1990 року має стратегічний характер, що тоталітарний режим уже надломлений і досить ще одного вирішального натиску — і монополія компартійного апарату на владу закінчиться. Як показали подальші події, така оцінка політичної ситуації виявилася помилковою. Проте саме ця позиція помножена на ейфорію від перших успіхів і переоцінку власних сил та готовності народу підтримати опозицію в її боротьбі, призвели до намагання форсувати події. Це вилилося в організацію загальнонаціональної маніфестації 1 жовтня, у день відкриття другої сесії, з вимогою відставки керівництва республіки, і в спробу провести республіканський страйк з тими ж гаслами.

Республіканський страйк провалився. Незважаючи на більш як 100-тисячну маніфестацію, яка на деякий час перелякала, але не зламала парламентську більшість 1 жовтня, це була поразка опозиції. Цей наперед запрограмований результат послужив сигналом для відкритої атаки на опозицію з метою її політичного знищення. Лише безпрецедентна студентська голодовка 2—16 жовтня, яка загрожувала перерости в масові робітничі страйки солідарності, врятувала опозицію. Прийняття студентських вимог і відставка В. Масола торік стали останнім серйозним успіхом демократичних сил. Останні місяці року пройшли під знаком крупномасштабного наступу парламентської більшості. Опозиція зазнала кількох великих поразок, вінцем яких стали події 7 листопада навколо С. Хмари. Після цього вона виявилась серйозно деморалізованою і на певний час практично припинила опір.

Ось такий, далеко не безспірний, погляд на рік минулий, рік, в якому вжилися разом щаслива мить прийняття Декларації про державний суверенітет і моменти, коли здавалось, що до громадянського конфлікту лише один крок. Рік запеклої боротьби і конфронтації, рік перших законів суверенної (хоч і декларовано суверенної) держави. Рік парламенту, на якому лежала печатка постійного компромісу. Рік важкого, складного, зигзагоподібного просування до справжнього суверенітету. І, якщо окреслити напрям руху,— Верховна Рада йшла до суверенітету і державності, а не навпаки. А це найголовніше. Інше питання — якими були темпи цього руху та його ефективність.

І ще один момент. Як це не парадоксально, але, здається, рік 90-й породив ще один урок. Шалена політична боротьба, коли сили діаметрально поляризуються, у дев'яти випадках з десяти до незалежної України не приведе. А раз так, з'явилася мінімальна можливість побудови держави. Так було в США, Італії, Польщі і багатьох інших країнах. Але ця можливість спільних дій є лише потенційною. Її реалізація залежить від багатьох факторів. Історія не розвивається по прямій. Наближається референдум 17 березня, який знову може поставити Україну на грань громадянського конфлікту. А відкрито проімперська позиція частини парламентської більшості на чолі з теперішнім керівництвом Компартії тягне за собою загрозу нового витка громадянського протистояння. Нові випробування знову не за горами. Але не за горами і великі переміни.

Тарас СТЕЦЬКІВ,
народний депутат УРСР.
Львівська область.

ДЕРЕВО ЖИТТЯ, ЯКЕ НЕ ЗНАЙШОВ АДАМ

Запланована сенсація

ПОМІЧНИК президента США Морі Ваксберг у минулому році підписав документ про створення «Юкрейнієн-Американ «Відгук» Корпорейшн» по впровадженню у США відкриття українських вчених — мікрохвильової резонансної терапії (МРТ) у 50 тисячах спеціалізованих кабінетів. Велика лабораторія відомого вченого В. Грюндлера Інституту фізики імені Макса Планка (Мюнхен) через вичерпаність наукових ідей була під загрозою припинення фінансування. Після переходу на тематику українських вчених була не лише не закрита, а навпаки — фінансування значно збільшили.

Мільйонер Джек Фокс після міжнародного симпозіуму у Києві в 1989 році з фундаментальних та прикладних аспектів застосування міліметрового електромагнітного випромінювання в медицині, повернувшись додому, в одному з університетів терміново створює науковий центр з даної тематики й залучає до нього учасників цього симпозіуму, відомих учених з Міланського університету професорів Мілані та Дель Джуче...

Логічне запитання: чому почався цей ажіотаж! Розповідає кандидат медичних наук, помічник директора, вчений секретар щойно сформованого міжгалузевого науково-інженерного центру фізики живого та мікрохвильової резонансної терапії «Відгук» при Раді Міністрів УРСР Ераст БІНЯШЕВСЬКИЙ.

— Ваші здивування й запитання не лише логічні, а й закономірні, бо західний світ мільярди на вітер просто так не кидає. Тим більше у США — країні, де кожний медпрепарат, метод лікування проходять апробацію впродовж 6—8 років. Сьогодні в них під егідою президента повним ходом формується загальнонаціональна програма по впровадженню МРТ з двомільярдним фінансуванням. Факти говорять за себе... А справа в тому, що наш київський учений, професор ядерної фізики Сергій Ситько з учнями й колегами на початку 80-х років зробив цикл відкриттів виняткового значення для людства. Так, було відкрито існування в живих організмах (і в людини теж) раніше невідомої субмолекулярної анатомічної структури — мікрохвильового каркасу. З'ясовано, що він утворюється внаслідок коливань білкових молекул, їхніх конгломератів та мембран клітин з частотою в кілька десятків мільярдів разів на секунду. Було відкрито, що когерентність цих мікрохвиль зумовлює формування з них «потічків» та «потоків», які й є отими загадковими меридіанами тібетської медицини. Себто, саме українській науці випала честь поставити остаточну крапку в історії одної з найбільших загадок людства: наскельні зображення відкритої нею структури з'явились чотири тисячі років тому в Тібеті. Крім того, професор Ситько відкрив суть так званих точок акупунктури, що згодом стали називатися біологічно активними точками. Виявилося, що то є ділянočки шкіри, де відбивається біжуча циклічна електромагнітна хвиля (меридіан), та що «відкриваються» вони лише в разі порушення амплітуди її коливання. Вперше у світі одержано надійний критерій оцінки й розуміння того, що таке стан здоров'я, і що таке стан хвороби. Але найголовніше — це те, що професор Ситько відкрив унікальну закономірність: якщо подіяти на мікрохвильовий каркас потоком мікрохвиль з точно розрахованою, індивідуально підібраною для кожної людини частотою — можна досягти повернення до норми амплітуди коливань і таким чином відновити здоров'я (звідси й назва програми — «Відгук»). Здійснюється це за допомогою спеціально розробленого нами мікрохвильового генератора. Отже, саме на Україні медицина з емпіричної науки стала точною. Всі ці відкриття одержали визнання не лише у нас, а й на міжнародних симпозіумах та конференціях в Гайдельберзі, Торонто, Сан-Франціско, Баден-Бадені тощо.

Слід відзначити високу ефективність МРТ під час лікування багатьох хвороб. Це не кажучи вже про такі її переваги, як неінвазивність, безконтактність, безмедикаментозність. Цей метод ефективний для лікування геть протилежних, з точки зору сучасної медицини, хвороб (наркоманія, остеомієліт (вигнивання кісток), виразкові хвороби шлунку і 12-палої кишки, деякі форми дитячого церебрального паралічу та цукрового діабету). Слід нагадати, що МРТ — це медицина, яка в лікувальному процесі зорієнтована не на виправлення порушень в організмі людини на органному, системному чи то тканинному й навіть клітинному рівнях, а на субмолекулярному — на виправленні мікрохвильового каркасу, тобто взаємооб'єднуючого фундаменту всіх органів та систем. До речі, і нервова система при цьому рівноправно підпорядкована йому. І голкотерапія — це не рефлексотерапія через нервову систему, а також мікрохвильова терапія, де голки є антенами, які уловлюють мікрохвилі з навколишнього простору.

— Ви сказали, що цей пріоритетний напрям у науці почав формуватися лише у 80-х роках. Як це відбувалось? Чому саме на Україні?

— Вважаю, що основним фактором, який зумовив наш успіх, було створення в 1986 році тимчасового наукового колективу «Отклик» при Державному комітеті СРСР з науки й техніки. За що велика подяка від усіх нас колишньому його голові, нашому щирому опікунові Б. Толстих. Колектив було створено на новій правовій основі — під одного вченого, тобто під ідею, з можливістю залучення будь-яких учених з усіх республік та з платнею не за титули, а за реальний внесок у науку. Це відкрило шлях до залучення й талановитої молоді з «чистою науковою біографією», без мертвотної пихи за минулі наукові подвиги. Значний внесок зробили колеги з наших філій у Москві, Єревані, Хабаровську, Пущино, Харкові, Львові та найкращої нашої бази — Київського науково-дослідного інституту ортопедії. Велике значення мав і створений керівником колективу професором С. Ситьком інститут консультантів з багатьох відомих вчених. Це член-кореспондент АН УРСР М. Білий, академіки М. Лисиця, А. Єфімов, професори Є. Мачарет, В. Коляденко з Києва, М. Валах, І. Осипян, Л. Мкртчян з Єревана, А. Островський з Хабаровська, Є. Фесенко з Пущино. Щодо трудноців, то їх було багато. Основні — бюрократизм і страхітлива сіра байдужість «сильних миру цього»... Наприклад, щоб «вибити» право на створення колективу в 1985—1986 роках, професорові С. Ситькові довелось зібрати... понад 900 віз та підписів. Дуже заважав нам Девятковсько - Голандовський клан з супершовіністичного наукового центру, тобто з Москви. Вони й досі не можуть заспокоїтись, що такі віхові, векторні відкриття все ж не потрапили до їхніх рук. В них не спрацювала і так досконало розроблена система приписування в співавтори на правах великодержавних диктаторів «периферійних» науковців. Було організовано багаторічне цькування професора С. Ситька, знищення якого призвело б до знищення всього колективу і з ним одного з найпріоритетніших наукових досягнень України. Ми вельми раді тому, що уряд України зрозумів значення цієї колосальної роботи, що ми підпорядковані тепер Раді Міністрів України. Найтяжчий, найскладніший час для нас минув, коли ми за жебрацьку суму — 6 мільйонів карбованців, без власних баз (клінік, лабораторій), без власної унікальної апаратури все ж сформували головний фундамент нової науки. Гадаю, що буде цікаво знати одностайну думку членів міжнародної комісії, яка приймала нашу працю у травні 1989 року. Так, у США лише на розробку однієї методики лікування МРТ було б виділено від 100 до 300 мільйонів доларів. Ми ж розробили методики не лише лікування 20 патологій, теоретичний фундамент медицини третього тисячоліття — фізику живого, — а й цілу серію унікальної медичної мікрохвильової апаратури. Все це, як і факт вилікування більш ніж 20 тисяч хворих, ми розцінюємо лише як перший крок уперед. Надалі нас чекають не менш цікаві відкриття. Наука ця поки що — «терра інкогніта»...

— І останнє запитання. Як сприймав Захід принципово нові для них знахідки вашого колективу?

— Звичайно екзотики багато було чи не щодня. Та були й сюрпризи. Скажімо, на одній з найпрестижніших світових виставок з досягнень у науці й техніці (Брюссель), де жодного разу представники СРСР не одержали бодай якогось диплома, восени минулого року за виняткові досягнення в науці жюрі відзначило професора С. Ситька Золотим хрестом короля Бодуена та званням шевальє, себто королівського шляхтича. Був і гротескний випадок. Нещодавно на II Всесвітньому Конгресі з проблем лікування й допомоги дітям з церебральним паралічем, дізнавшись про зміст доповідей професора С. Ситька та нашого провідного фахівця з ДЦП, старшого науковця В. Колпакова, голова конгресу не лише різко скоротив зазначений у програмі час доповідей, а й, боячись сильних конкурентів, організував максимальну ізоляцію наших делегатів.

Розмову вів спеціальний кореспондент «Голосу України» Костянтин ПАРИШКУРА.

ВЕЛИКА ЧАСТИНА КУРГАНІВ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ ТА ПІВДЕННІЙ УКРАЇНІ ВИЯВИЛАСЬ НЕ СКІФСЬКОГО, А... АРІЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ. З ФАКТОМ, ЩО АРІЇ ДО ПРИХОДУ В ПІВНІЧНУ ІНДІЮ ЖИЛИ САМЕ ТУТ, ПОГОДИЛИСЬ НАВІТЬ ТІ, ХТО ПРЕТЕНДУВАВ НА РОДСТВО ДО НИХ — НАЩАДКИ НОРМАННІВ ТА ГЕРМАНЦІВ. БІЛЬША ЧАСТИНА АРІЇВ СТВОРИЛА МОГУТНЮ ЦИВІЛІЗАЦІЮ, МЕНША... ЗАЛИШИЛАСЯ ТУТ. І, ЗДАВАЛОСЯ Б, БЕЗСЛІДНО ЗНИКЛА. І ОТ СЕНСАЦІЯ: КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСОР РОЗКРИВАЄ ОДНУ З НАЙБІЛЬШИХ ТАЄМНИЦЬ ТІБЕТСЬКОЇ МЕДИЦИНИ...

ДВА НІЧИЇ І ПОРАЗКА

Футбол

Минулої неділі в п'яти містах було піднято прапори 54-го чемпіонату СРСР з футболу. Звичайно, нас найбільше цікавили поєдинки за участю клубів з України. Дніпропетровський «Дніпро» в Душанбе зіграв внічию — 0:0 з місцевим «Паміром». Одеський «Чорноморець» задовольнився таким же рахунком в Ташкенті, де мірявся силами з дебютантом вищої ліги — «Пахтакором».

Харківський «Металіст» засмутив своїх прихильників, поступившись у Москві срібному призерові попереднього чемпіонату ЦСКА — 0:4. Голи у переможців забили: Сергеєв (9, 50), Кузнецов (70), Корнєєв (88).

Господарі мали велику перевагу, створили безліч гострих ситуацій. Один лише Корнєєв примудрився в дебюті зустрічі і в порожні ворота не поцілити, і пенальті не забити.

Харків'яни, як кажуть, зіграли просто ніяк. Але не судитимемо їх надто суворо. Адже добре відомо, що катакомбний футбол, який полюбляють московські клуби (виняток «Торпедо»), дуже вже різниться від природного.

Харків'яни в тому програному поєдинку виступали в такому складі: Дудка, Колоколов, Пец, Панчишин, Деревинський, Аджоєв, Хомуха, Ралюченко, Єсипов, Презетко, Медвідь. На заміну вийшли Шулятицький і Колесник.

Як бачимо, до «Металіста» повернувся Гурам Аджоєв, який донедавна виступав у клубі ізраїльського міста Єрусалим. Під час зустрічі він здебільшого перебував у затінку. Але ми знаємо можливості цього відмінного футболіста і, гадаємо, він принесе ще багато користі харківському клубу.

Результати інших двох матчів першого дня: «Арарат» (Єреван) — «Динамо» (Мінськ) — 1:0, «Спартак» (Владикавказ) — «Локомотив» (Москва) — 2:2.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Баскетбол. Чемпіонат СРСР. Вища ліга, жінки. Продовжують викликати захоплення своєю переможною грою баскетболістки київського «Динамо». Наші землячки виграли 18 (!) поєдинків з 19. Черговою їхньою «жертвою» стали спортсменки ЦСКА, яких киянки переграли на своєму майданчику — 100:87. Завтра в залі спорткомплексу КПІ динамівки приймають чемпіонок Радянського Союзу — спортсменок ленінградської «Електросили».

Хокей. Зіграно чергові матчі чемпіонату країни. Після невдачі у Москві проти «Спартака» хокеїсти київського «Сокола» виграли в Нижньому Новгороді у місцевого «Торпедо» — 5:2. Завтра наші земляки вдома (в Палаці спорту) зустрінуться з «Крилами Рад».

Легка атлетика. В Севільї (Іспанія) в останній день чемпіонату світу з легкої атлетики в приміщенні москвич Михайло Щенников пройшов 5 км за 18.23,55, встановивши рекорд світу. Це третя перемога Михайла на подібних змаганнях.

Теніс. Оголошено нову класифікацію в світовому жіночому тенісі. Вперше цю найпрестижнішу табель про ранги очолила 17-річна Моніка Селеш з Югославії, яка за сумою набраних балів протягом року випередила знамениту Штеффі Граф (Німеччина).

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

«Куди піде світ, якщо вмре перебудова? Окрім подій у Перспдській затоці увагу всього світу привертає розвиток ситуації на іншому «полі бою». Це — події у Прибалтиці і в СРСР у цілому... «Невже перебудова закінчилась?» — таке серйозне запитання постало перед світом. Разом з тим, реформування радянського суспільства являє собою тривалий процес. Навіть у випадку «смерті» перебудови Горбачова, прагнення до свободи, що нагромадилось, як магма, у радянській громадськості і що виривається час від часу зовні, не тільки не пропаде, а навпаки, набере більш широкого розмаху і, можливо, призведе до початку другої перебудови».

«Ніхон кейдзай» (Японія).

* * *

«У результаті катастрофічного скорочення обсягів видобутку нафти Радянський Союз, можливо, буде змушений до кінця 1993 року припинити експорт і розпочати імпорт. Оскільки нафта є одним з основних товарів, які забезпечують Радянському Союзові надходження від експорту, така зміна ситуації може спричинитися до катастрофи в економіці, яка і без того перебуває у тяжкому стані. Через нестачу запасних частин і безнадійне спрацювання устаткування Радянський Союз вже зменшив видобуток з 589 мільйонів тонн у 1989 році до 552 мільйонів тонн у 1990 році. Нинішнього року очікується зниження обсягу видобутку нафти до 528 мільйонів тонн».

Агентство Ассошіейтед Пресс.

* * *

«У результаті невизначеності політичного і соціального розвитку в СРСР майже неможливо дати обгрунтований прогноз майбутнього розвитку радянської економіки... Імовірні три основні сценарії, згідно з якими могли б розгортатися події в СРСР у майбутньому. Поперше, перехід до диктаторської форми правління з використанням наданих президентові повноважень, включаючи запровадження надзвичайних законів і використання збройних сил. Подруге, дальший розпад Союзу і єдиного внутрішнього ринку в результаті «війни законів», а також прагнення до автономії, яке виявляють республіки і території. Потретє, послідовне продовження конституційних і економічних реформ, які розпочалися, на грунті взаємоприйнятного політичного компромісу з союзними республіками, а також з усіма важливими політичними силами країни».

«Нойєс Дойчланд» (Німеччина).

Берлін: ДО КИЄВА БЛИЖЧЕ, НІЖ ДО БОННА?

Приємно спостерігати, що хоч і не на «вищому» рівні, проте поволі розвивається співпраця між Берліном і Києвом. Почалась вона минулого року зовсім скромно, але з часом набрала розмаху. Идеться про кооперацію між дільницею Вільмерсдорф, у колишньому Західному Берліні, і Печерським районом столиці України. Вільмерсдорфський мер Хорст Дом (симпатичний тип німця з розумною головою і широкими поглядами) зайнявся цією справою серйозно: зацікавив також різні добродійні організації, як, наприклад, широко розголошене в світі «масонське» товариство Ляйонса, що пожертвувало для лікарні на Печерську модерний електрокардіограф. (До речі, у Німеччині такий апарат стоїть у кабінеті кожного приватного лікаря, але, на жаль, на Україні подібної техніки і в лікарнях обмаль). Вільмерсдорф зібрав також певну суму грошей на придбання ліків для хворих у Києві.

Цими днями співпрацю поширено. З Києва до Вільмерсдорфа приїхала делегація Печерського району, яку очолив мер Леонід Косаківський. Підписано конкретний договір про співробітництво і один мер передав іншому згаданий електрокардіограф. Обидва відкрили виставку українського народного мистецтва. А побіч берлінці оглядають іншу експозицію, а саме фотографій сучасного Києва.

У німецькій внутрішній політиці не все розвивається так гармонійно, бо між двома метрополіями — над Рейном і над Шпреє — триває політична війна: це так звана проблема столиці. Коли Німеччина була поділена на дві держави, Бонн обрали як «перехідну» столицю — до майбутнього об'єднання країни, а всі канцлери, президенти і міністри Федеративної Республіки урочисто заявили, що Берлін — після об'єднання — відразу ж стане столицею. Проте від утворення єдиної Німеччини вже минуло кілька місяців, а дебати щодо перенесення столиці не дають практичних результатів.

Боннська державна бюрократія окопалася по обох боках Рейну і ніяк не хоче здавати позицій. Міністри, їхні заступники, керівники канцелярій, численні секретарі й секретарки побудували оселі, придбали дачі, на вихідні їздять до близьких Франції, Бельгії чи то Голландії, отже, забули про колишні патріотичні заяви, Мало того, деякі депутати бундестагу, обрані в колишній Німецькій Демократичній Республіці, вже скуштували солодкого життя в чудовій резиденції — столиці над Рейном і також забули про Берлін. До речі, між колишньою Пруссією і, приміром, Саксонією (які разом входили до НДР) навіть за часів комуністичної влади існували гострі конфлікти. Часто вони виявлялися на футбольних стадіонах НДР. Коли в Берліні грали футболісти Саксонії (з Дрездена), берлінці волали: «Бий саксонців!», а коли берлінське «Динамо» гостювало у Дрездені, там зривався масовий крик: «На погибель прусакам!»

Втім, таке явище, як регіоналізм, у Німеччині дуже сильне, і тому країна, хоч майже чисто етнічно — німецька, все ж таки є федеративною державою.

Але, незважаючи на труднощі, берлінці активно домагаються для свого міста статусу столиці. Для старших серед громадян України пригадую конфлікти на тему: де має бути столиця — у старому Києві чи новому Харкові? Та ті суперечки не можна, очевидно, повністю порівнювати з сьогоднішніми німецькими проблемами. Але в основному «ядро» справи подібне.

Але так чи інакше, Берлін залишається великою метрополією мистецтва, науки, техніки. Колись, коли столиця України була в Харкові, зв'язки між обома метрополіями були дуже живі. Тепер відкриваються нові перспективи і передумови для відновлення тих відносин.

Богдан ОСАДЧУК, кореспондент «Голосу України».
Берлін.

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Головний редактор — 446-92-11

Заступники головного редактора — 446-70-42, 446-91-16, 446-91-37, 446-91-96.

Відповідальний секретар — 446-72-63.

Завідуючий корсітною — 446-60-22.

Відділи: міжнародний — 446-91-20, листів — 441-88-28, економіки — 441-88-07, аграрний — 441-86-18, парламентський — 441-84-52, 441-85-64, охорони здоров'я — 441-88-06, соціальних питань — 441-88-55, екології — 441-88-58, культури — 441-86-44, спорту — 441-88-08, інформаційний — 446-61-13, історії України — 448-88-62, військових питань — 441-88-52, реклами — 441-89-44.

Інформ-шоу

Допомога... «на трьох»

Йдеться про практику, досить незвичну для нас: трьох тверезих, які пильно стежать за поодиноким п'яним... Не на громадських, а на суто «ринкових» засадах. До чого тільки не додумаються у суспільстві «вільного підприємництва»! У Канаді, приміром — до створення спеціальних «команд», які — за помірковану плату — доставляють додому підпилих співвітчизників і гостей країни «кленового листа». Варто лише набрати широко відомий телефонний номер, і, будь ласка, доведуть до квартири і покладуть на канапу. До речі (нам не зрозуміти їхнього способу мислення), вважається, що послугу суспільству роблять не добровольці-поводирі, а... любителі оковитої, оскільки саме вони виявляють принциповість і свідомість, відмовляючись сісти за кермо у нетверезому стані. Втім, свідомість притаманна і «командам трьох»: турбуючись про загальну безпеку, згаданих водіїв вони доставляють додому... безплатно.

Все — для в'язня!

Здається, саме цим гаслом керувалися юридичні установи США і власті штатів, готуючись у всеозброєнні зустріти нову хвилю зростання злочинності (а вона таки має місце). Як свідчить американська преса, відповідні плани уже розроблено і вони втілюються у життя. Що ж являтимуть собою нові «зони»? Адже зводиться — лише протягом поточного року — понад 140 нових «штатних» тюрем. Плюс — 36 федеральних. Тамтешнім правоохоронцям і архітекторам є що пред'явити громадськості й запропонувати в'язням. Зокрема — нові проекти тюрем. Місця ув'язнення відрізнятимуться, порівняно з «обжитими», не лише зовні, маючи значну схожість з багатоповерховими конторськими будівлями, а й кращими умовами утримання, аж до встановлення систем кондиціювання повітря.

Втім, діловиті американці підрахували, що, хоча вартість таких комфортабельних тюрем і буде на 15 відсотків вищою за звичайні, у довготривалому плані вони виявляться економічнішими, оскільки у них передбачається удвічі менше наглядачів.

Багаж-невидимка

Не виключено, що наша практика блокування аеродромних смуг розгніваними пасажирами невдовзі буде широко втілена... в Африці. Зокрема, болгарами, що літають до столиці Гани. Як повідомив журналістам один з невдах, він прибув до цієї країни два місяці тому і відтоді змушений щотижня їздити до Аккри з іншого міста, сподіваючись на кінцеву появу свого багажу-невидимки. Але — марно. Скандал «перекочував» до місцевої преси, куди пасажири спрямували свої скарги. Втім, як і слід було чекати, власті, яких звинувачують у нехтуванні інтересами пасажирів, у свою чергу активно кивають у бік болгарської авіакомпанії, що, на їх думку, «не виконує зобов'язань перед тими, хто скористався її послугами». А згадані невдахи тим часом благально дивляться у небо...

Бувають і такі президентські укази

Для філіппінських чиновників настали сумні часи: президент країни К. Акіно оголосила, що до кінця поточного року десять відсотків з них змушені будуть шукати собі роботу. Таким є перший етап урядової кампанії з економії коштів. Втім, і ті, кому поки що не загрожує скорочення штатів, особливої радості не відчувають. Адже, згідно з рішенням президента, значно зменшується парк персональних машин, якими користуються філіппінські чиновники вищого і середнього рангів. Знову ж таки ті, кому пощастило, не поспішають посміхатися: віднині вони зобов'язані частково оплачувати ремонт машин і витрати на бензин.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар Віталій Суддя

Чергові редактори — Марина Дятлова, Володимир Сіробаба

Автори макета — Анатолій Мироннчев, Євген Українець.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти — Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150481.